

Toto je najsmutnejšia noc v mojom živote, pretože odchádzam a už sa nevrátim. Zajtra ráno, keď žena, s ktorou žijem šesť rokov, odíde do roboty na bicykli a pestúnka vezme naše deti do parku, zbalím si do kufru zopár vecí, vytratím sa z domu, dúfajúc, že si ma nikto nevšimne a odveziem sa metrom k Viktorovi. Uňho budem nevedno ako dlho prespávať na zemi v miniatúrnej izbe pri kuchyni, ktorú mi láskavo ponúkol. Každé ráno odložím úzky matrac do kumbálu. Zatuchnutý paplón natlačím do periniaka. Van- kúše vrátim na pohovku.

Do tohto života sa už nikdy nevrátim. Nemôžem. Možno by som jej mal nechať odkaz. „Drahá Susan, odchádzam navždy...“ Možno bude lepšie, ak zavolám zajtra poobede. Alebo by som sa mohol zastaviť cez víkend. Podrobnosti som si ešte nepremyslel. Takmer určite jej o svojich úmysloch nepoviem dnes večer ani v noci. Odložím to na neskôr. Prečo? Pretože slová sú činy, a keď ich vyslovíme, začnú sa diať veci. Keď nám raz vyklížu z úst, nemožno ich vziať späť. Stane sa čosi nezvratné a ja mám strach a cítim sa neisto. V skutočnosti sa celý trasiem, vlastne som sa triasol celé odpoludnie, celý deň.

Toto je teda posledný večer, ktorý sme spolu mohli stráviť ako nevinná, úplná, ideálna rodina; je to moja posledná noc so ženou, ktorú poznám desať rokov, o ktorej viem takmer

všetko a ktorej mám dosť. Onedlho sa z nás stanú cudzinci. Vlastne nie, čosi také nie je možné. Ublížiť niekomu je akt nechcenej intimity. Stanú sa z nás nebezpeční známi so spoločnou minulosťou. Keď ma prvý raz chytila za plece – radšej som sa mal odvrátiť. Prečo som to len neurobil? Tolko premárneného času a citov. Ona sa podobne vyjadřila o mne. Myslíme to však vážne? Vo všetkých otázkach som prinajmenšom rozpoltený.

Opiem sa o okraj vane a pozorujem svojich synov, jedného päťročného a druhého dvojročného, ako sedia každý na svojom konci. Na hladine sa vznášajú hračky, plastové zvieratka a fľašky, a oni si džavocujú sami pre seba i jeden pre druhého, pre zmenu nefňukajú ani sa nebijú. Sú živí a energickí a ľudia vravia, aké sú to šťastné a srdečné deti. Dnes ráno, než som odišiel z domu a zavrel dvere, uvedomujúc si, že si to musím v hlave ešte trochu urovnať, mi starší syn, doprosujúc sa ďalšej pusy, povedal: „Ocko, ja mám všetkých rád.“

Zajtra urobím niečo, čo im ublíži a čo ich poznamená na celý život.

Držím v ruke tepláky, sivé tričko, modré traky a policajnú prilbu mladšieho syna. Keď jeho šaty hádzem do koša na špinavú bielizeň, rozrušia ma zvuky zvonka. Zadržím dych.

Tak skoro!

Tlačí bicykel do haly. Skladá z neho nákupné tašky.

Už niekoľko mesiacov a najmä posledné dni, neustále, pri každej svojej činnosti – pri práci, pri rozhovoroch, na autobusovej zastávke – zvažujem tento rozvrat zo všetkých uhlov. Niekoľko ráz som zabudol vystúpiť alebo som sa ocitol na známom mieste, ktoré som nespoznal. Stáva sa mi, že neviem, kde som, čo je občas príjemne náročná skúsenosť. V týchto dňoch však mávam pocit, že je všetko hore nohami.

Snažil som sa presvedčiť sám seba, že človek môže druhému ublížiť aj horšie než tým, že ho opustí. Opustiť niekoho je síce smutné, ale nemusí to byť tragédia. Ak by sme v živote nič nenechali alebo nikoho neopustili, nevznikol by priestor na nič nové. Posunúť sa v živote ďalej znamená, pravdaže, spreneveriť sa – ostatným, minulosti, niekdajším predstavám o sebe samom. Možnože by mal každý deň obsahovať aspoň jednu podstatnú neveru či nutnú zradu. Bol by to optimistický, nádejný čin, ktorý by zaručoval vieru v budúcnosť – dokazoval by, že sa veci môžu nielen zmeniť, ale aj zlepšiť.

A preto sa chystám vymeniť Susan, deti, dom a záhradu plnú konope a rozkvitnutých čerešní, na ktoré dovidím z okna kúpeľne, za zaprášený kút u Victora, kde bude ustavičný prievan.

Victor pred ôsmimi rokmi opustil svoju ženu. Odvtedy mal – až na čínsku prostitútku, ktorá hrala na klavíri nahá a na schôdzky si nosila všetky svoje osobné veci –, iba neuspokojivé lásky. Keď zazvoní telefón, vyplašene sa zavrtí a dumá, aká hanba sa naňho valí a z ktorej strany. Victor totiž ženám dokáže dať nádej, ak ich aj nedokáže uspokojiť.

V krčmách a reštauráciách sa cítim príjemnejšie. Musím povedať, že keď Victor nesedí v tme s vpadnutými očami a zreničkami rozšírenými od hnevu a údivu, vie byť bezstarostný, priam až zábavný. Je mu jedno, či mlčím alebo rozprávam. Už si zvykol, že skáčem z jednej témy na druhú, vedený prirodzeným chodom svojej mysle. Keď sa ho opýtam, prečo ho žena ešte vždy nenávidí, odpovie mi. Tak ako moje deti, aj ja si cením dobrý príbeh, najmä ak ho už poznám. Zaujíma ma každý detail a celková atmosféra. Victor však rozpráva pomaly, ako to niektorí Angličania majú vo zvyku. Často netuším, či iba čaká, kedy z neho

vypadne ďalšie slovo alebo či už náhodou nezmlkne navždy. Také pauzy môžem iba uvítať ako príležitosti na zasnenie sa. Budú mi však monológy a pauzy, prievan a krčmy vyhovovať každý deň?

Susan je už v izbe.

Povie: „Prečo nikdy nezavrieš kúpeľňové dvere?“

„Čo?“

„Prečo?“

Žiadny dôvod mi nenapadá.

Oduševnene bozkáva deti. Zbožňujem jej zápal pre ne. Keď sa rozprávame o niečom podstatnom, rozprávame sa o nich, o tom, čo povedali alebo urobili, akoby boli vášňou, ktorú vieme precítiť či pochopiť iba my dvaja.

Mňa sa Susan nedotkne, len nastaví líce pár centimetrov od mojich pier, takže keď ju chcem pobožkať, musím sa nakloniť dopredu, čím nás oboch ponížim. Voniam parfomom a ulicou.

Odíde sa prezliecť a vráti sa v rifliah a mikine, s dvoma pohármi vína.

„Ahoj, ako sa máš?“

Pozrie sa na mňa prísne, aby som si ju všimol. Cítim, ako sa mi sťahuje celé telo a ako sa scvrkávam.

„Dobre,“ odvetím.

Prikývnem a usmejem sa. Všimla si dnes v mojej tvári nejakú zmenu? Prezradil som sa? Určite vyzerám zničené. Väčšinou si pred stretnutím s ňou pripravím dve-tri vhodné témy, akoby som šiel na skúšku. Obviňuje ma totiž, že keď som s ňou, mlčím. Keby len vedela, ako sa vo svojom vnútri zajakávam. Dnes som si nič nenacvičil, cítil som sa príliš horúčkovo. Obzvlášť odpoľudnie bolo ťažké. A ticho, podobne ako tma, vie byť láskavé; aj ticho je jazyk. Manželia vedia, prečo sa nerozprávajú.

Hovorí o tom, ako ju jej kolegovia v práci sklamali.

„Nie sú dosť dobrí,“ povie.

„Vážne?“

Odkedy má vydavateľstvo nového majiteľa, je to pre ňu ťažké. Susan je v každom prípade žena prudkých citov, buď prejavuje nechuť alebo nadšenie. Väčšinou nechuť. Ostatní ľudia vrátane mňa ju rozčuľujú a frustrujú. Zne-pokojuje ma, že som nútený jej pocity zdieľať, hoci tých ľudí nepoznám. Keď rozpráva, zrazu si uvedomím, prečo nechávam kúpeľňové dvere otvorené. Keď som s ňou v jed-nej miestnosti príliš dlho, mám nutkanie urobiť niečo, čo zastaví jej hnev. Nikdy však neviem, čo, a zakrátko mám pocit, že ma mláti a tlačí do kúta.

Voda vo vani odteká pomaly, pretože jej v tom bránia hračky. Chlapci zostanú sedieť, kým všetka voda nezmizne a potom si zo zvyšnej peny robia fúzy a klobúky. Nakoniec menšieho zodvihnem na ruky. Susan vezme väčšieho.

Zamotáme ich do hrubých osušiek s kapucňou. S mok-rými vlasmi a kvapkami vody na krku a keďže sú takí unavení, vyzerajú ako zmenšeniny boxerov po zápase. Vy-jednávajú o tom, aké pyžamo si oblečú. Menší chce jedine tričko s Batmanom. Zdá sa, že sa naučili byť sebavedomí už v ranom veku. Zrejme to majú po nás.

Susan podá mladšiemu synovi fľašku, ten si ju drží pri ústach oboma rukami ako trubač. Pozorujem ju, ako ho hladí po vlasoch, bozkáva mu buclaté pršteky a štekli ho na brušku. On sa chichoce a krúti. Ľudia pôsobia tak nevinne, keď nečakajú, že im niekto ublíži. Ako by mohol niekto ich nevinnosť narušiť a sám seba pri tom nepoškodiť? Keď som mal osem-deväť rokov, v triede sedel vedľa mňa smradľavý chlapec z chudobnej rodiny. Jedného dňa, keď

sme všetci stáli, pošmykla sa mu noha za lavicu. Úmyselne som lavicou trhol a nohu mu pricvikol. Výraz v jeho tvári plný nevysvetliteľnej a nečakanej bolesti mám v živej pamäti. Človek sa môže rozhodnúť, či bude druhým robiť zle alebo dobre.

Znesieme deti na prízemie a ony potom vylihujú na vankúšoch, bezstarostne cmúľajú cumlíky a privretými očami pozerajú Čarodejníka z krajiny Oz. Vyzerajú ako dvaja šviháci na poli, fajčiari cigary v horúci deň. Pýtajú si zázvorové sušienky, akoby som bol ich sluha. Prinesiem ich z kuchyne, Susan si ma nevšímne. Chlapci naťahujú svoje pažravé pršteky, neodvracajúc hlavy od televízora. Počas filmu si nielen pomrmlávajú dialógy, ale aj napodobňujú zvukové efekty. Po chvíli pozbieram omrvinky a po krátkom rozmýšľaní, čo s nimi, ich hodím do kúta.

Susan niečo chystá v kuchyni, počúva pri tom rádio a pozerá sa von do záhrady. Robí to s potešením. V detstve okúsila, podobne ako ja, prevažne nepríjemný rodinný život. Teraz sa všemožne snaží kupovať kvalitné potraviny a chutne variť. Dokonca aj keď máme hotové jedlo z ulice, nedovolí nám ho konzumovať nad novinami, detskými knihami či poštou. Pripraví servítky, zapáli sviečky a otvorí fľašu vína, a trvá na tom, že si všetci spolu riadne sadneme k rodinnému stolu, čo zahŕňa nervózne ticho i ostré hádky.

Rada chodí na dražby, kde nakupuje výnimočné obrazy, reprodukcie a nábytok, často s ošúchaným zamatom na niektorej z častí. Doma máme veľa lúčok, vankúšov a závesov, z ktorých niektoré visia uprostred izby, akoby sa malo začať divadelné predstavenie, a na ktoré sa chlapci vešajú, v čom sa im snažím zabrániť. V každej izbe sú hlboké kreslá, televízory, telefóny, klavíry, hudobné prehrávače